

6. Притика. Ю. Зміст та класифікація принципів медіації. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2010. № 10. 86-92. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/bmju_2010_10_13.
7. Бондаренко-Зелінська Л. Медіація: перспективи впровадження в Україні. *Міжнародне приватне право: розвиток і гармонізація*. 2012. Випуск 11. С. 186-189. URL: http://www.univer.km.ua/statti/3.bondarenkozelska_n.l._mediatsiya_perspektyvy_vprovadzhennya_v_ukrayini.pdf

Цап Г.

*студентка юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету
Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент кафедри
теорії та історії держави і права ЗУНУ
Подковенко Т.О.*

МЕДІАЦІЯ ЯК СПОСІБ ВИРІШЕННЯ СПОРІВ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

Насамперед варто зазначити, що тема медіації у вирішенні спорів є актуальною і вже досить багато часу користується попитом серед більшості провідних країн світу. Завдяки медіації понад 80% країн Європи вирішують с спори без судового розгляду. В Україні такий метод вважають альтернативним (позасудовим).

Питання альтернативності чи ефективності медіації як способу врегулювання суперечок залишається відкритим, як і питання самої медіації, її необхідності. Дана проблема розглядається у наукових працях багатьох науковців. Доречно виділити праці наступних дослідників: І. Ясиновський, Ю. Михальський, Ю. Потьомкіна, Н. Волковицька, Г. Кохан, Г. Єрмоменко, О. Белінська, Канішева, Л. Момот, Ю. Притика, Д. Проценко та ін.

Варто почати з того, що медіація посідає чи не перше місце серед актуальних питань вирішення конфліктів у світі. Такий процес можна навіть назвати новим трендом у сфері вирішення спорів.

Якщо говорити про поняття медіації, то існує наступне твердження: «медіація» походить від лат. *Mediare*, «бути посередником». Медіація у праві – це метод вирішення спорів із залученням посередника (медіатора), який допомагає проаналізувати конфліктну ситуацію так, щоб зацікавлені сторони самостійно вибрали варіант рішення, який задовольнить інтереси та потреби всіх учасників конфлікту. На відміну від звичайного судового процесу, завдяки медіації сторони доходять згоди самостійно [1, с. 367].

Типовий Закон ЮНСІТРАЛ «Про міжнародну комерційну примирювальну процедуру з настановами щодо її впровадження й застосування» [2] містить легальне визначення даного терміну,

відповідно до положень якого медіація розглядається в якості процесу, коли сторони залучають третю особу або осіб для допомоги у мирному врегулюванні спорів, що виникають із приводу контрактних чи інших правових відносин, або пов'язані з ними [3].

На думку Г. Єрмоєнко, медіація – це процес переговорів, коли до вирішення спірного питання залучається нейтральна сторона – медіатор (посередник), яка веде цей переговорний процес, вислуховує аргументацію сторін щодо суті спору і активно допомагає сторонам зрозуміти свої інтереси, оцінити можливість компромісів і самостійно прийняти рішення, що задово- льнить всіх учасників переговорів [4, с. 138].

О. Белінська визначає характерні ознаки медіації як добровільного та конфіденційного способу вирішення конфліктної ситуації, де медіатор у ході структурованої процедури допомагає учасникам конфлікту вступити у прямі перемовини з метою вироблення спільного рішення щодо проблеми. Авторка акцентує увагу на головних характеристиках медіації таких як, добровільність, конфіденційність, наявність структурованої процедури проведення, часткове втручання третьої сторони (медіатора), що передбачає допомогу у налагодженні спілкування та сприяння проходженню справи [5, с.158-159].

Що ж стосується переваг медіації, то їх однозначно більше, ніж недоліків. У той же час, варто пам'ятати, що медіація не є панацеєю і єдиною можливістю для вирішення усіх спорів. Вона може стати лише допоміжним засобом, дієвою альтернативою, коли сторони будуть готові й спроможні взяти участь у медіації.

У порівнянні з іншими способами вирішення спорів, медіація містить наступні переваги:

- медіація не є публічною процедурою вирішення конфліктів, тому вона є найбільш прийнятною для осіб, котрі прагнуть конфіденційності;

- медіація може забезпечити ефективне та швидке позасудове вирішення спорів. Строки вирішення конфліктів за допомогою медіації переважно коротші, ніж при судовій процедурі;

- процедура медіації є менш вартісною ніж судові витрати;

- як правило, у процесі судового розгляду справи від імені сторін виступають їх представники, адвокати, які зацікавлені саме в прийнятті рішення на користь їх клієнтів, тоді як медіатор сприяє пошуку такого компромісного рішення, яке було б спрямоване на задоволення інтересів кожної зі сторін [6, с.67];

- процедура медіації є більш гнучкою, що сприяє сторонам швидше досягти компромісу, на відміну від судового рішення, яке є обов'язковим до виконання. Судове рішення, як правило, задовольняє інтереси лише однієї зі сторін спору;

- значна ймовірність, що домовленості, досягнуті в результаті медіації, будуть добровільно дотримуватися, а між сторонами і надалі будуть збережені дружні та партнерські відносини;

– відсутність стабільного розвитку державної та судової системи, недосконалість процесуального законодавства, високий рівень корупції та низька довіра до судової системи призвели до того, що на сьогоднішній день існують значні сумніви щодо можливості оперативного та об'єктивного вирішення спору в судовому порядку [7].

Окрім переваг, існують й певні недоліки медіації:

– Складніше бути впевненим в професіоналізмі медіатора, ніж судді в судовому процесі, тим більше що медіатор, як передбачається, повинен виступати як фахівець відразу в декількох сферах, що на практиці виливається в неприйнятну поверховість знань в кожній з таких;

– більш сильні сторони отримують можливість нав'язувати свою точку зору слабким, медіація дає менше процесуальних гарантій, ніж судовий розгляд;

– практично відсутність можливості притягнення медіаторів до відповідальності за умисну і ненавмисну шкоду, заподіяну внаслідок здійснення ними своєї діяльності.

Таким чином, медіація – позитивний крок вперед у сфері вирішення суперечок. Це хороша альтернатива досягнення компромісу, порівняно із судом. В Україні медіація є досить затребуваною. Актуалізує цю тезу досвід інших країн, які почали використовувати медіацію раніше. Якщо вітчизняна правова система на офіційному рівні визнає медіацію як ефективний, конфіденційний та економічний спосіб врегулювання спорів, це дасть змогу пришвидшити прийняття спільного для обох сторін рішення, не загострюючи увагу на конфлікті та ефективно продовжуючи свою діяльність.

Список використаних джерел

1. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закону України від 18 березня 2004 р. Відомості Верховної Ради України. 2004. № 29. Ст. 367.
2. Про міжнародну комерційну примирювальну процедуру з настановами щодо її впровадження й застосування: Типовий Закон ЮНСІТРАЛ від 05 березня 2002 року [електронний ресурс]. URL: http://www.uncitral.org/pdf/english/texts/arbitration/ml-conc/0390953_ebook.pdf.
3. Єрмоєнко Г. Медіація як спосіб вирішення спорів [електронний ресурс]. URL: <http://innovations.com.ua/uk/interview/6/39/374>.
4. Канарик Ю. С., Волкович Н. В. Медіація, як альтернативний спосіб вирішення цивільних спорів. *Молодий вчений*. 2015. № 11 (26). Частина 1. Листопад. С. 138–141.
5. Белінська О. В. Медіація – альтернативне вирішення спорів. *Вісник Вищої ради юстиції*. 2011. № 1 (5). С. 158–172.
6. Ульянова Г. О. Актуальні питання запровадження медіації у сфері права інтелектуальної власності. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2010. № 3. С. 66–68.